

Eindbijeenkomst Zorg om Voedsel

Wanneer: 12 mei 2023, 14.00 - 18.00 uur

Waar: Linge's Zorglandgoed in Rumpt

Georganiseerd door: Zorg om Voedsel i.s.m. Local2Local/Amped

Aanwezig:

Roel Venninckx	-	Keukentijgers (moderator)
Albert Hoekerswever	-	Stichting HubOranje!
Michiel Kortstee	-	Fruitmotor
Jan Wester	-	Big Data Value Centre
Dennis Kerkhoven	-	Gebiedscoöperatie Rivierenland
Maarten Klop	-	Grounded
Loes van Loenen	-	Zorg om Voedsel
Cor van den Berg	-	Linge's Zorglandgoed
Bauke van de Veen	-	oprichter Flevofood
Nicoline van Iperen	-	Linge's Zorglandgoed
Mark Frederiks	-	Amped
Marjolein Ehrlings	-	WUR
Hannah de Wit	-	stagiaire WUR
Cora van Rijswijk	-	Thomashuis Culemborg
Jeroen de Vries	-	BoerenKeten
Martin Heerschop	-	Caetsbage
Marc van Woudenberg	-	Amped

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsonwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**

Presentaties

Loes van Loenen leidde de middag in met haar verhaal over het project Zorg om Voedsel, dat in 2020 gestart is. Zorg om Voedsel is een samenwerking tussen de gemeenten Culemborg, Tiel, West-Betuwe, de zorginstelling Linge's Zorglandgoed in Rumpst en Stadsboerderij Caetshage in Culemborg. De pilot moestuin/voedselbos die is opgezet bij Linge's Zorglandgoed is succesvol. Er is bij andere zorginstellingen ook interesse om iets dergelijks te realiseren en gebruik te maken van opgedane ervaringen van Linge's Zorglandgoed. Verder heeft het project tot doel om ketens te verkorten door voedsel lokaal in te kopen; de kennis en ervaringen hierover te delen en het aantal zorginstellingen dat daadwerkelijk lokaal inkoop uit te breiden. Het project heeft helaas last gehad van de coronaperiode, waarin de prioriteit bij zorginstellingen niet bij lokaal voedsel lag en netwerkbijeenkomsten en andere activiteiten geen doorgang konden vinden. Desondanks is het voor een groeiende groep, vooral kleinere, zorginstellingen wel gelukt om lokale inkoop te implementeren. Opvallend is dat er een kennishiaat is over wat lokaal voedsel is. Bij een lokale ondernemer gekocht voedsel betekent niet vanzelfsprekend dat het voedsel ook in de lokale omgeving geproduceerd is. Dit is een aanname die wel veelvuldig door bestuurders/medewerkers van zorginstellingen gemaakt wordt.

In deze eindbijeenkomst van het project Zorg om Voedsel willen we vooral ook praten over Het Vervolg: de stappen die nog gezet kunnen worden om de voedselketen in de regio Rivierenland te verkorten. De wens is om met diverse partners aan een korte keten collectief voor regio Rivierenland te bouwen. Niet meer onder de vlag Zorg om Voedsel, maar met elkaar.

Nicoline van Iperen vertelt over de ervaringen van Linge's Zorglandgoed. Op deze plek wonen zorgvragers met geheugenproblemen en/of dementie en/of een lichamelijke beperking. Er worden wekelijks 3 verschillende weekmenu's samengesteld voor 6 groepen. Per 2 groepen wordt dus dagelijks hetzelfde gekookt. Mocht een bewoner iets niet lusten, dan kan er een bordje uit een andere keuken gehaald worden. De zorgverleners maken zoveel mogelijk samen met de bewoners

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsonwikkeling: Europa
investert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**

het menu van de week. Hierbij wordt rekening gehouden met het seizoen en met de groenten uit de eigen moestuin. Linge's Zorglandgoed haalt elke week haar boodschappen bij met name lokale ondernemers. Met deze ondernemers hebben ze prijsafspraken gemaakt vanwege de afname van grotere hoeveelheden. Waar mogelijk wordt gekozen voor lokale producten. Linge's Zorglandgoed heeft een moestuin met groenten, een strook met zacht fruit en diverse fruit- en notenbomen. De eigen oogst wordt verwerkt in de keukens. Van de frambozen, aardbeien en bessen wordt volop gesmuld.

Nicoline vertelde ook over de verschillende gewassen en planten/bomen die aangepoot zijn op het landgoed en de plannen voor uitbreiden van het voedselbos. Er staan veel oude rassen fruitbomen en er is nieuwe natuur gecreëerd met waterpartijen en kruidenrijk grasland. Linge's Zorglandgoed is open voor familie, kleinkinderen, maar ook kinderen van basisscholen, die zo in contact komen met ouderenzorg.

Dennis van Kerkhoven van Gebiedscoöperatie Rivierenland gaf een presentatie over het samenwerkingsverband FruitDelta Rivierenland, waarin overheid, onderzoek/onderwijs, organisaties, ondernemers en ondernemende inwoners (de 5 O's) zich inzetten voor brede welvaart in de regio. Hij staat heel positief tegenover een korte keten collectief voor de regio Rivierenland en zal dit waar mogelijk mede faciliteren. Het streven van Dennis Kerkhoven is om eind van het jaar een gebiedscoöperatie 2.0 op te richten, waarbij de belangrijke pijlers voedsel, gezondheid en vastgoed zijn. Hiervoor moet ook de onderliggende infrastructuur ontwikkeld worden.

Jan Wester van Big Data Value Centre vertelde over de maatschappelijke opgaven waar we voor staan en hoe data en digitalisering daar een essentiële rol in spelen. Er is bij de boeren veel data beschikbaar over bijvoorbeeld de bodem en de reactie van de bodem op verschillende bewerkingen. Boeren zijn alleen terughoudend om die informatie openbaar te maken, vanwege angst voor misbruik door andere partijen, zoals de overheid. Het zou echter hele belangrijke informatie kunnen zijn bij onderzoek naar gezondheid van producten en landbouwmethoden. Big Data Value Centre wil een tussenstation zijn voor data, zodat die data geanonimiseerd toch ontsloten kan worden.

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**

Rondgesprek met ijs

De aanwezigen verplaatsten zich naar buiten voor een lekker, lokaal geproduceerd, ijsje van Sjamaan uit Culemborg en gingen buiten met elkaar in gesprek.

Het rondgesprek vond plaats aan de hand van de dialogovragen:

- Wat is er nu al?
- Hoe verbinden we wat werkt?
- Hoe schalen we op?

Grounded

Maarten Klop vertelde over hoe je jongeren kan engageren voor initiatieven die te maken hebben met voedseltransitie. Kijkend naar de huidige situatie met betrekking tot klimaat, raken veel jongeren ontmoedigd. Het bieden van handelingsperspectief (zoals o.a. zelf meewerken in de landbouw) geeft veel jongeren energie om aan te haken. Het gevoel zelf iets bij te kunnen dragen is hierbij erg belangrijk.

Thomashuis Culemborg

Voeding zou wat Cora van Rijswijk nog veel meer een plek mogen krijgen bij alle Thomashuizen en kan wellicht het beste onder de aandacht worden gebruikt via De Drie Notenboomen (franchise onderneming van alle Thomashuizen). Lokale inkoop van voeding is nu niet iets dat bij alle zorgondernemers in Thomashuizen onder de aandacht komt. Thomashuis Culemborg gaat beginnen met het analyseren van hun boodschappen en daaruitvolgend kijken welke producten ze lokaal kunnen inkopen.

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**

Linge's Zorglandgoed

Bij Linge's Zorglandgoed geloven ze dat goede voeding en samen eten ervoor zorgt dat bewoners meer eten. Ook fysieke beweging en het zien groeien van groente en fruit zorgt ervoor dat er meer interesse is voor eten bij bewoners. Bij Linge's Zorglandgoed merken ze dat ze in tegenstelling tot de rest van de zorg GEEN last hebben van personeelsproblemen. De medewerkers kiezen bewust voor de plek en manier van werken en Linge's Zorglandgoed probeert te zorgen voor een goede match. Ze hebben 45 fte nodig voor 35 bewoners en 5 tot 7 mensen in de dagbesteding. Het overgrote deel hiervan is in vaste dienst.

Caetshage

Op deze biologische stadsboerderij in Culemborg wordt voor ca 1.000 mensen voedsel verbouwd. Alles wat verbouwd wordt, wordt verkocht. Deels via de 200 groentepakketten, deels via lokale verkoop en een klein deel aan organisaties/restaurants. De zorgvragers werken mee op het land.

Ook kinderen van een private basisschool werken wekelijks mee. Maar dit is niet het enige waarbij Caetshage een educatieve functie vervuld; ook als er rondleidingen zijn door Eco-wijk EVA-Lanxmeer in Culemborg komen er mensen kijken. Vooral Fransen en Chinezen hebben interesse in de ecologische manier van een wijk inrichten en lokale voeding via een naast de wijk gelegen stadsboerderij.

De Fruitmotor

Michiel Korthals van De Fruitmotor is bezig met een opschalingsvraagstuk. Dit zou goed passen bij de nieuwe uitdaging rond gebiedscoöperatie 2.0 waar Dennis Kerkhoven over vertelde.

Amped

In verschillende regio's zien wij soortgelijke ontwikkelingen als in de Betuwe. Bij een groot deel hiervan is Amped intensief betrokken en wij zien dat elke regio min of meer met dezelfde thema's bezig is, maar hierin haar eigen onderscheidende vermogen heeft. Voor Rivierenland zien wij een sterke verbinding met het landschap, een unieke samenstelling van zorginstellingen die al verbondenheid hebben met het landschap en lokaal voedsel met een sociaal sterk verbonden netwerk dat innovaties bottom up organiseert als een unieke mix die klaar staat om te versnellen.

Wij zien concrete kansen om

1. de korte keten ontwikkelingen in Rivierenland te verbinden aan de samenwerking binnen [Korte keten collectief Nederland](#) en stellen voor om de kort keten ontwikkelingen i.s.m. de Fruitmotor/Puur Betuws. Samenwerkingen kan op gebied van kennisontwikkeling, impact monitoring, IT, logistiek en markt creatie.
2. [de roll-out van een robuust regionaal, regeneratief voedselsysteem in de MRA](#) te koppelen aan de roll-out in Rivierenland en daarmee de partijen interregionaal te verbinden en samen lerend op te laten trekken. Het EU4advice project kan hierin een ondersteunende rol vervullen. Hiermee ontwikkelen wij een netwerk van samenwerkende regio's tussen de regio Amsterdam en Rivierenland. Amped heeft binnen de MRA hier een uniek bottom up proces voor ontwikkeld.
3. Gezien de krachtige verbinding in Rivierenland tussen gemeenschap en grondgebonden teelten zien wij mogelijkheden om in samenwerkingen met verschillende netwerken een project te starten rondom de verbetering van de bodem, de versterking van de boeren vanuit

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**

de regionale afname en het vastleggen van het effect tussen bodem en microbiom.

Hierbinnen kunnen de aangesloten zorginstellingen functioneren als living labs op dit vlak.

4. de jongeren netwerken van talents.local2local.nl en [grounded](https://grounded.nl) hebben in Utrecht een krachtig netwerk van jong talent opgezet. Deze netwerken willen wij nadrukkelijk koppelen aan de ontwikkeling van bovenstaande activiteiten.
5. In samenwerking met verschillende stakeholders is er een gebiedsgericht waarde model ontwikkeld vanuit het product Miscanthus vanuit Local2local en het bedrijf Carbongrass. Het plan is, een volledige nieuwe waardeketen op te zetten waarbij het Miscanthus een oplossing biedt voor CO₂ opslag, biodiversiteit verhoging, bodemverbetering, energie opwekking, kunstmest vervangt, ruwbouwmateriaal ontwikkeld vanuit een volledig lokaal opgebouwde waarde keten.

Wij stellen voor om de samenwerking gelaagd op te bouwen. Wij starten met het in kaart brengen van de lopende activiteiten. Deze kunnen wij dan vergelijken met de ontwikkelingen in de Metropoolregio Amsterdam. Vervolgens verbinden wij wat werkt en versterken wat werkt en gaan samen lerend op weg om de onderdelen die ontbreken te ontwikkelen. Wij doen dit vanuit het EU4advice roll out proces gecombineerd met de ontwikkeling van een gebiedsgericht financieringsmodel i.s.m. Dennis Kerkhoven van Yes and More.

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

**zorg om
voedsel**